

מזמור מ"ז – עוד יבוא יום

מזמור זה הוא מזמור המלכת אלוהים, יהוה, על העולם. בראשיתו ממליך אותו רק ישראל, אך לבסוף אף אומות העולם מצטרפות אל ההמלכה.

ניתן לומר כי יש שתי תפיסות עולם העומדות זו מול זו בנבואות ישראל –אותן מציג גם המשורר במזמור זה. הגישה האחת רואה בהמלכת ה' את מקומו של ישראל מעל לגויים- הן מפני שזהו תפקיד עם ישראל והן משום שימים בהם ימלוך ה' על העולם, באחרית הימים- בלשון הנביאים, ישראל יעמוד בראש הפירמידה מעל יתר אומות העולם. לעומת זאת הגישה האחרת סוברת כי ההפך הוא הנכון, והמלכת ה' נעשית על יד כל האומות יחדיו, וכך יהיה גם באותם ימים עתידיים לבוא- כשכל העמים יחיו יחדיו- זה עם זה, כמגורי הזאב והכבש שבנבואות אחרית הימים.

בספר ישעיהו אנו מוצאים שני סוגים של נבואה: תוכחה וניחומים. בתוכחה פונה הנביא אל דורו בטענה כי אם לא יטיבו את דרכיהם הרעות יבוא חורבן על הארץ. לעומת זאת בנבואות הניחומים מצייר הנביא תמונת עולם אוטופית וקסומה, תמונתה של תקופת 'אחרית הימים'. בנבואה זו אנו מוצאים כי הנביא ישעיהו מצייר שני עולמות השונים זה מזה, כשם שבוחר המשורר להציגם במזמור זה. הנבואה האחת היא בראשית הספר, ובה נאמר:

"וְהָיָה בְאַחֲרֵית הַיָּמִים נֶכֶן יְהִיֶה הַר בֵּית יְהוָה בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְנִשְׂא מִגְבְּעוֹת וְנָהְרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם: וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לָבוֹ וְנַעֲלָה אֵל הַר יְהוָה אֵל הַר יְהוָה אֵל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיִרְנוּ מִדְּרָכָיו וְנִלְכְּהָ בְּאַרְחֻתָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְדָבַר יְהוָה מִירוּשָׁלַם: וְשִׁפְט בֵּין הַגּוֹיִם וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים רַבִּים וְכִתְתוּ חֲרָבוֹתֵם לְאֵתִים וְחִנִּיתוּתֵיהֶם לְמִזְמָרוֹת לֹא יִשָּׂא גוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה:"

(ישעיהו, פרק ב' פסוקים ב'-ד')

בשונה מנבואה זו המציינת את ישראל ועמים יחדיו עולים אל הר האלוהים, והשלום העולמי חובק תבל ומלואה. אנו מוצאים נבואה בה נראה כי באותם ימים ישיבו ישראל לאומות את כל היחס הרע אשר ספגו מהם שנים ארוכות. ובתיאור זה של הנביא אין ישראל יחד עם אומות העולם, אלא מעליהן.

"קוּמִי אוּרִי כִּי בָּא אוֹרְךָ וְכָבוֹד יְהוָה עָלֶיךָ זָרַח: כִּי הִנֵּה הַחֲשֵׁךְ יִכְסֶה אֶרֶץ וְעֶרְפֹל לְאֵמִים וְעֲלִיךָ יִזְרַח יְהוָה וְכָבוֹד עָלֶיךָ יֵרָאֶה: וְהָלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרְךָ וּמַלְכִים לְנֶגְהָ זָרַחךָ: שְׂאֵי סָבִיב עֵינֶיךָ וּרְאֵי כָלִם נִקְבְּצוּ בָּאוֹ לְךָ בְּנֵי מֶרְחֹק יָבֹאוּ וּבְנֵיתֶיךָ עַל צַד תִּאָּמְנָה: אֵץ תִּרְאִי וְנִהְרַת וּפְחַד וְרִחַב לְבָבְךָ כִּי יִהְפֹךְ עָלֶיךָ הַמּוֹן יָם חֵיל גּוֹיִם יָבֹאוּ לְךָ: שִׁפְעַת גְּמֵלִים תִּכְסֹף בְּכָרִי מִדֵּין וְעֵיפָה כָּלִם מִשְׁבָּא יָבֹאוּ זָהָב וּלְבוֹנָה יִשְׂאוּ וְתִהְלֵת יְהוָה יִבְשְׂרוּ: כָּל צֶאֱן קִדְר וְקִבְצוֹ לְךָ אֵילֵי נְבִיאוֹת וְשִׁרְתוּנְךָ יַעֲלוּ עַל רָצוֹן מִזְבְּחֵי וּבֵית תִּפְאָרְתִּי אֶפְאֶר: מִי אֵלָה כָּעֵב תַּעֲוִפִּינָה וְכִיּוֹנִים אֵל אַרְבְּתֵיהֶם: כִּי לִי אֵיִים יְקוּוּ וְאֶנְיוֹת תִּרְשִׁישׁ בְּרֹאשְׁנָה לְהִבִּיא בְּנֵיךָ מֶרְחֹק כְּסָפָם וְזָהָבָם אֲתָם לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֶּאֶרְךָ: וּבְנוּ בְנֵי נֶכֶר חֲמֵתֶיךָ וּמַלְכֵיהֶם יִשְׂרְתוּנְךָ כִּי בְקִצְפִי הִפִּיתֶיךָ וּבְרָצוֹנִי רַחֲמֵתֶיךָ: וּפְתַחוּ שַׁעֲרֶיךָ תָּמִיד יוֹמָם וְלַיְלָה לֹא יִסְגְּרוּ לְהִבִּיא אֵלֶיךָ חֵיל גּוֹיִם וּמַלְכֵיהֶם נְהוּגִים: כִּי הַגּוֹי וְהַמְּמַלְכָה אֲנִשֶׁר לֹא יַעֲבְדוּךָ יֵאָבְדוּ וְהַגּוֹיִם חֶרֶב יִחְרְבוּ:"

(ישעיהו, פרק ס' פסוקים א'-ב')

שתי תפיסות עולם אלו, באות והולכות מן העולם: פעם האחת חזקה ופעם האחרת. יש ימים בהם שואפת החברה למימוש לאומי, ויש ימים בהם היא שואפת לאוניברסליות. במזמור שלפנינו, אנו שומעים איך שתי התקוות האלו מתערבבות להן יחדיו בנפשו של המשורר.

האם אחד מהחזיונות האלו קרוב יותר אל לבכם?

האם אתם מצליחים, לנוכח הימים הקשים בהם אנו נמצאים, להמשיך ולהאמין – כי יום יבוא, והחזון (אחד מהם) – יתגשם?

למנצח לבני קרח מזמור:

כָּל הָעַמִּים תִּקְעוּ כַף הָרִיעוּ לְאֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה:
כִּי יְהוָה עֲלִיּוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל הָאָרֶץ:

יְדַבֵּר עַמִּים תַּחֲתֵינוּ וּלְאֲמִים תַּחַת רַגְלֵינוּ:
יִבְחַר לָנוּ אֵת נַחֲלָתָנוּ אֵת גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר אָהָב:
[סְלָה]

עֲלֵה אֱלֹהִים בְּתִרְעָה יְהוָה בְּקוֹל
שׁוֹפָר:

זַמְרוּ אֱלֹהִים זַמְרוּ זַמְרוּ לְמִלְכֵנוּ זַמְרוּ:
כִּי מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְרוּ:
[מִשְׁכִּיל]

מֶלֶךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם אֱלֹהִים יָשָׁב עַל כֶּסֶּא קְדָשׁוֹ:

נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
כִּי לְאֱלֹהִים מִגְּנֵי אֶרֶץ מֵאֵד נַעֲלָה: